

Květná neděle 2015

Boží sliby

Květná neděle nás uvádí do tzv. „svatého týdne“, ve kterém si křesťané připomínají poslední dny Ježíšova života. Začíná se květnou nedělí, kdy Pán Ježíš vjel na oslátku do Jeruzaléma a naplnil tak staré proroctví o příchodu Božího krále - Mesiáše. Ježíš takto vědomě navázal na proroctví Zacharjášovo. Když jsme ten text četli, možná jsme hned nezachytili všechny podrobnosti, ale asi jsme vyrozuměli, že hlavní motiv, hlavní tón těchto slov je radostný a nadějný. Mluví se zde o pokoji, o vysvobození vězňů, o záchraně malého stádečka Božího lidu. Bůh tedy přináší svému lidu naději. Židé Zacharjášovy doby takový čas naděje právě prožívají. Navrátilci z babylonského zajetí postupně obnovují zdevastovaný Jeruzalém, jeho hradby a hlavně pak chrám Hospodinův, který ležel v rozvalinách. Nový chrám je symbolem nové Boží přítomnosti a milosti. Ale Izraelci nemají doufat v chrám, jakkoli byl důležitý, neměli doufat ve zdi a budovy, ale v živého Boha a v Boží sliby a jednání. Co nového od Boha tedy přicházelo?

1) Pokoj národům

Hospodin volá svůj lid k nespoutané radosti, jásotu a hlaholu. K Izraeli přichází král. V době, kdy byla tato slova vyslovena, už doba judských králů skončila. Poslední král skončil s vpádem Babyloňanů. Prorok ale přece slibuje příchod krále. Už jeho popis ale naznačuje, že to bude tak trochu jiný král. Spravedlivý - to ano, to by měl být každý král. Ale pak následuje - zachráněný, pokořený, jede na osličím mláděti. Co to naznačuje? Proč jásat nad pokorným, ba pokořeným králem. Což se nejásá v ústrety králům vítězným, impozantním, přemáhajícím nepřátele, dobyvatelům, Napoleonům, Caesarům, Alexandrům? Mnozí vládcové přinesli slávu sobě a svým národům, rozšiřovali území, poráželi armády. Ale kdo z nich přinesl národům pokoj, po kterém nakonec obyčejní lidé touží nejvíce.

Prorok zde slibuje příchod krále, který nepřijíždí dobývat a rozšiřovat impérium. „Vyhlásí pronárodům pokoj“, čteme. Sám přijde v duchu pokory, v ponížení, dokonce bude zavržen. Snese na sobě lidský hněv, nenávisť, odpor, krutost a odsouzení. Nebude se jim bránit. Zcela se vydá do rukou lidí a odpustí i těm, kdo jej křižují. Naprosto jiný král, než bylo běžné. Ale jen takto se mohl stát králem pokoje. Tím, že proti násilí a krutosti postavil lásku a pokoru, vnesl do světa sílu mocnější než všechny meče a kyrysy, pušky a děla či dokonce atomové bomby celého světa. Politické tahy a mocenská rozpínavost už mnohokrát změnily svět k nepoznání, většinou k pláči. Síla lásky, která se nám zjevila v Ježíši Kristu, nemá takové razantní „vnější“ úspěchy. Razí si ovšem cestu světem všude tam, kde této síle člověk otevře své srdce. A tak většinou skryta před médii světa přece ovlivňuje svět. Pokoj, který dává Kristus do srdcí těch, kdo v něj věří a kdo jej následují, se nešíří mocensky a silou, ale vlastně nenápadně, ovšem i přirozeně od člověka k člověku. Tam, kde žije skutečný Kristův učedník, tam se v jeho okolí také šíří něco z té zvláštní vůně Božího pokoje a smíření.

Ta naděje jde ale ještě dál, když říká, že až se naplní čas, naplní se také všechny Boží přísliby pokoje v plnosti. V návratu Pána Ježíše a v nové zemi, kde „*pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království*“ (Iz 9,6).

2) Propuštění vězňů

„*Pro krev smlouvy s tebou propustím tvé vězně z cisterny, v níž není vody. Navraťte se do pevnosti, věžňové, jimž naděje vzchází*“ (v. 11-12). O jakých vězňích je zde řeč? Řeč je pravděpodobně o Izraelcích, kteří po desítky let žili ve vyhnanství v Babylonii. Byl to jejich hřích, který je do této těžké situace zavedl. Bůh je vydal do rukou dobyvatelů. Dlouho to trvalo. Desítky let. Přišlo však nakonec vysvobození. Návrat domů, do Judeje a do Jeruzaléma. Začala obnova života Božího lidu.

Zajetí, vězení je vždy symbolem nesvobody. Nemusí se jednat jen o zdi vězeňské cely. Člověk může mít všechna občanská práva a svobody a přece nebýt svoboděn. Může být např. vězněm vlastních predsudků vůči druhým lidem či etnikům. Může být vězněm strachu a zoufalání. Vězněm pověry či falešných představ o Bohu. Může být vězněm závislosti na všem možném. Může být konečně vězněm hříchu, o kterém Bible říká, že se i věřícího snadno přichytí (Žd 12,1).

Je toho mnoho, co pro nás může představovat onu prorokovu „cisternu bez vody“, do níž jsme uzavřeni a neumíme si dost dobře poradit sami - buďto proto, že své okovy nevidíme, nepřipouštíme si je nebo je nedokážeme setřást z rukou. Dlouholetý pobyt Izraelců v zajetí, kam se pro své hříchy dostali, se zdál být naprosto nezměnitelný. Židé neměli žádnou možnost to změnit sami. Od proroka ovšem slyšeli, že jim „*vzchází naděje*“. Ta naděje nespočívala v nějaké kampani za svobodu nebo dokonce v revoluci či povstání. Nepocházela z lidských sil a možností, ale jenom v Božím zásahu. To, co se zdálo nezměnitelné, se rázem změnilo jakoby samo. Bez přičinění Židů samých. Ale samo to nebylo. Byl to Boží zásah do soukolí

dějin.

Babyloňany totiž porazili a vystředali Peršané, kteří byli národnostním menšinám ve své veleříši mnohem příznivěji nakloněni než Babyloňané. A tak hned první král této nově vzniklé velké říše, Kýros Veliký, na rozdíl od předchozích dobyvatelů ponechával podrobeným národům značnou míru autonomie, snažil se vycházet s jejich náboženskými představiteli a dokonce podporoval jednotlivé náboženské kultury. Tyto světodějné změny byly pro Židy pravým Božím darem. Náhle se všechno změnilo. Dveře se otevřely.

Král, který přináší pokoj a smíření, přináší také naději všem uvězněným, ať jsou jejich pouta jakákoliv. Ta nejzlobnější pak nebývají ta vnější, ale ta, která mají původ v nás samých - v naší pýše a sebestřednosti. Díky Kristu ovšem ani taková pouta nad námi nemusí mít definitivní a konečnou moc. „Vraťte se do pevnosti“, velel prorok židovským zajatcům. Naší „pevností“ je Kristus sám. Navrátit se k němu s pokorou, důvěrou a v pokání, to přináší svobodu od pout. K němu jsme zváni i my, pokud zápasíme s jakoukoliv nesvobodou. U něj je svoboda.

3) Nasyčení Božího lidu

„Budou pít a halasit jako při víně a budou plní jak obětní miska, skropení jak rohy na oltáři. Tak je Hospodin, jejich Bůh, v onen den zachrání, stádečko svého lidu. Jako drahokamy v čelence budou zářit nad jeho zemí. Jaká je jeho dobrota, jaká je jeho krása! Působí, že mládenci prospívají jako obilí a panny jako mošt“ (v. 15-17). Prorok povzbuzuje Boží lid, že Bůh dopřeje novou sytost. Babylonské zajetí bylo symbolem nesvobody a nouze. Ne vždy se tam měli Židé po hmotné stránce špatně. Někteří dokonce v Mezopotámii zůstali a nevrátili se do Jeruzaléma, i když mohli. Ale přece bylo toto zajetí výrazným symbolem „vyhladovění“ Božího lidu; především duchovního vyhladovění. Byli vykořeneční, žili daleko od chrámu, daleko od Jeruzaléma, na který vzpomínali, daleko od země, kterou Hospodin přislíbil jejich otcům. Chrám, dům Hospodinův, ležel dokonce v rozvalinách. Podobně i sám Jeruzalém.

S příchodem Božího krále přijde po létech pokořování a Božích soudů nové nasycení dobrými věcmi. Prorok probouzí „chuťové buňky“ Izraelců. Podobně „šťavnatý“ výhled vidíme třeba také u proroka Izajáše: *„Hospodin zástupů připraví na této hoře všem národům hostinu tučnou, hostinu s vyžralým vínem, jídla tučná s morkem, víno vyžralé a přečištěné“* (Iz 25,6). Když v dnešní době slyšíme o hojnosti pití, o naplněnosti jídlem, o obilí a moštu, o tučném mase, tak spíše zvedáme varovný prst. Pozor na přílišné pití - může přivést k opilství, pozor na přílišné jedení - může vést k obžerství a obezitě. V době hojnosti spíše slyšíme důraz na střídmost a omezování se v jídle a pití. Je třeba ale chápat, že tato slova vznikala v době, kdy hojnost jídla a pití zdaleka nebyly běžné; pro obyčejného člověka naopak spíše výjimečné. A pokud zde takovou „nezdravou a nestřídmou“ hojnost Bůh slibuje, pak je to znamení, že nouzi vystřídá radost, hojnost a požehnání.

Touto obraznou řečí Pán Bůh svému lidu ukazuje, že se k němu i po době nouze vyhnanství znovu přikloní se svým požehnáním. Daruje mu dobré věci. Boží lid se pozvedne, pookřeje, přijde nová radost a hojnost. Jistě i ta hmotná, ale nejen ona. To hlavní bude, že Bůh bude opět s nimi, že se k nim nově skloní. Od nového krále se vždy očekává, že svou zemi nějak povznesou, že přinese nový vítr, že svou zemi a svůj lid zajistí, že se lidem v té zemi bude dobře žít. Také příchod Božího krále slibuje příchod požehnání, hojnosti a radosti.

Kristus král

Všechny tyto výhledy naděje - pokoj, vysvobození, nasycení v jakési předjímce sledujeme v návratu Židů ze zajetí a v obnově jejich země. Příchod krále ale ještě nenastal. Až o nějakých 550 let později budou psát evangelisté o jednom muži, který na oslátku vjede do bran Jeruzaléma, aby všem dal najevo, že staré proroctví se právě dnes naplňuje. Kristus je tím králem pokoje, vysvobození a štědrosti. On sám je tím pokojem, onou pevností, do níž můžeme utíkat, on sám je tím štědrým a hojným darem, který Bůh daroval lidem. Až se k nám jednou vrátí na konci času, všechny tyto motivy a naděje, zasvítí v ještě novějším a plnějším světle, které nebudeme s to vyžít po celou věčnost. Květná neděle je povzbuzením a pozváním, aby Boží král, který přijíždí i k nám, neprojel kolem nás nepovšimnut a nepozván. Pozvi jej dnes i ty.